

Πρώτο Γράμμα από το Καμερούν

Γιάννης Παπακωνσταντίνου

Προς το Πανόραμα,

Οφείλω να σας ομολογήσω πως τα χέρια μου τρέμουν πάνω στο πληκτρολόγιο. Φανταστείτε τι νιώθω. Αποκτώ ξανά επαφή μαζί σας μετά από τουλάχιστον 18 χρόνια. Δεν ήμουν συχνός στις εκδηλώσεις του Πανοράματος, για λόγους οικονομικούς, όμως εκείνη η πνευματική σχέση που άρχισε τον Μάιο του 1994 με την εκδρομή στην Πόλη (εκδρομή-σταθμός για την ζωή μου) και συνεχίστηκε με λίγες αλλά απίστευτα σημαντικές για μένα διαλέξεις (σαν αυτή του Kyrielleis για το Ευπαλίνειο όρυγμα) και ξεναγήσεις αλλά και εκθέσεις μέχρι και δείπνα και συζητήσεις, όλη αυτή η μαγεία των ανθρώπων και το ξάνοιγμα των οριζόντων είναι μέσα μου. Είναι μέρος τρισμαίεστο του νοήματος της ζωής μου. Σας ευχαριστώ.

Ζω στο Καμερούν εδώ και 14 μήνες, εργαζόμενος (μετά 3 χρόνια ανεργίας) ως αρχιτέκτονας στην επιχείρηση ενός Έλληνα διακοσμητή εγκατεστημένου στην χώρα πριν από 45 χρόνια! Ευγνωμονώ την τύχη μου που, στα 57 μου χρόνια, με βοήθησε να δω από κοντά, από πολύ κοντά, τον

ανθρώπινο πόνο. Να μιλήσω με ανθρώπους σε μεγάλη φτώχεια, με ή χωρίς αξιοπρέπεια, με μικρή (τις περισσότερες φορές) συνείδηση του γεγονότος ότι μια απίστευτα πλούσια σε πόρους χώρα έχει τόσο φτωχούς κατοίκους, που τους θερίζουν οι αρρώστιες, και τους κλείνει τα μάτια η μαγεία (Χριστιανούς, Μουσουλμάνους, Ανιμιστές). Αξιώθηκα να δω πόσο ρατσιστές μπορούν να είναι οι εκπρόσωποι της Ελληνικής μας ράτσας, εδώ που η μαύρη σάρκα δεν κοστίζει τίποτα γι αυτούς. Εδώ γνώρισα την χειρότερη εκδοχή του Ελληνισμού. Αγράμματοι, κλέφτες προς τους καλλιεργητές του κακάο από τον πρώτο τους ερχομό εδώ στην δεκαετία του 30, άξεστοι που παραμένουν άξεστοι, αναθρέφουν παιδιά που σιχαίνονται να ζήσουν με τους μαύρους, κι έτσι μένουν μόνα τους σαν την καλαμιά στον κάμπο, γεμάτα κόμπλεξ και ψυχοσωματικά προβλήματα. Οι τεράστιες περιουσίες των Ελλήνων εμπόρων δεν στάθηκαν ικανές να αφήσουν πίσω τους ούτε ένα μικρό δείγμα πνευματικού ιδρύματος, υγείας ή πρόνοιας για τους ιθαγενείς. Νιώθω μεγάλη ντροπή για την εικόνα που έχει δώσει σε μένα αυτός ο Ελληνισμός. Ευτυχώς υπάρχουν και ελάχιστες εξαιρέσεις.

Από την άλλη, οφείλω να ομολογήσω πως η συμπεριφορά των Ελλήνων είναι «κλούβιος και σουβλίτσα» (το θυμάστε;) σε σχέση με αυτό που έπραξαν εδώ οι Γερμανοί πρώτα (από το 1885 μέχρι το 1916) και οι Γάλλοι (από το 1916 μέχρι το 1960) αποικιοκράτες. Οι σημερινοί έχουν λίγες μνήμες γι αυτά. Τα ιστορικά ντοκουμέντα όμως έχουν καταγράψει όλες τις θηριωδίες. Ξέρετε, το 1885 τελείωσε η περίφημη διάσκεψη του Βερολίνου (την αγνοούσα πλήρως) όπου οι μεγάλες Ευρωπαϊκές δυνάμεις μαζεύτηκαν και αποφάσισαν πώς ακριβώς θα κόψουν φέτες ολόκληρη την Αφρικάνικη ήπειρο. Όπως είχε πει τότε ο βασιλιάς του Βελγίου Λεοπόλδος (απ' τα καλύτερα παιδιά...) «θα την κόψουμε σαν Χριστουγεννιάτικο γλυκό»! Εκείνο, λοιπόν, που έχω καταλάβει από την μικρή μου παραμονή σ' αυτή την χώρα είναι πως η αποικιοκρατία πέρα από τις προφανείς σε όλους μας καταστροφές και λεηλασίες και αφανισμούς έκανε και τούτο που κρατάει χρόνια: Επενέβη ανεπανόρθωτα στους βιορυθμούς εκατομμυρίων ανθρώπων, στις εξελικτικές διεργασίες των παραδοσιακών τους αγροτικών κοινωνιών και τους υποχρεώνει να συμβιώσουν με δομές και μοντέλα Δυτικά στα οποία αναγνωρίζουν ηθικό πλεονέκτημα και έχουν ενδοβάλει την πεποίθηση πως οι ίδιοι είναι άνθρωποι υποδεέστεροι των λευκών. Οι λευκοί διέλυσαν τα πάντα με τον ερχομό τους και φεύγοντας δεν υπήρχαν ούτε ψυχές να σταθούν στα πόδια τους.

Το Καμερούν σεμνύνεται για την 'πλήρωσή' του με έναν από τους πιο υπάκουους λαούς της Ηπείρου. Πρόεδρος Δημοκρατίας ο Πωλ Μπιγιά εδώ και 33 χρόνια. Ένα δυο πραξικοπήματα σ' όλο αυτό το διάστημα δεν είναι τίποτα. Η διαφθορά απολύτως απερίγραπτη. Παντού. Από τον αστυνομικό που θα σε σταματήσει στο δρόμο για να εισπράξει μπαξίσι μέχρι τα μεγάλα Εθνικά κονδύλια που προορίζονται για την οργάνωση των στρατιωτικών δυνάμεων που πολεμούν την Μπόκο Χαράμ στον Βορρά και που μεγάλο τους μέρος καταλήγει σε τσέπες παντελονιών, από τα ημιτελή υδροηλεκτρικά εργοστάσια που μας χαρίζουν 2-3 διακοπές ρεύματος κάθε μέρα (προχθές

14 ώρες συνεχής διακοπή!) μέχρι την ανύπαρκτη υγεία και νοσηλεία, όλα αυτά είναι εθνικός παραγόμενος πλούτος (χρυσός, διαμάντια, πετρέλαιο, μέταλλα και τα απίστευτα δάση με ευγενή ξυλεία) τον οποίο καρπύεται η Καμερουνέζικη ελίτ και μαζί μ' αυτήν Άγγλοι Γάλλοι Πορτογάλοι Μπόερς κι Οθωμανοί ολιγάρχες που δεν αφήνουν πίσω τους τίποτα. Τίποτα.

Στην Γιαουντέ που είναι η πρωτεύουσα αλλά όχι και η μεγαλύτερη πόλη (αυτή είναι το λιμάνι στον Ατλαντικό, η Ντουάλα) υπάρχει Ελληνική κοινότητα από περίπου 150 άτομα. Μέχρι το 1980 οι Έλληνες ήταν 2000. Τα ίδια και στην Ντουάλα. Στις εγκαταστάσεις της κοινότητας υπάρχει η γνωστή σε όλη την πόλη «Ορθόδοξη εκκλησία». Στην εκκλησία αυτή μέχρι πριν από 10 χρόνια σε άλλα στασίδια και θέσεις κάθονταν οι μαύροι και σε άλλα οι λευκοί. Τώρα που άρχισαν να εξαφανίζονται οι λευκοί πύκνωσαν οι μαύροι. Αυτή την στιγμή στις αθλητικές εγκαταστάσεις της κοινότητας αλλά και στις αίθουσες του παλιού Ελληνικού σχολείου της αθλούνται, μαθαίνουν μπαλέτο και κάνουν άλλες δραστηριότητες παιδιά Καμερουνεζάκια ολόμαυρα και γλυκύτατα, κι είναι αυτό μεγάλο βάλαμο για τις ψυχές των λευκών που νιώθουν ντροπή. Κατά τα άλλα, οι δραστηριότητες της κοινότητας είναι η οργάνωση 2 εθνικών εορτών απονευρωμένων από το οτιδήποτε με συνοδεία σκυλάδικων (απαραιτήτως) και ένα υποτυπώδες εστιατοριάκι στο οποίο μπορεί κανείς να απολαύσει σουβλάκι από το εξαιρετικό μοσχάρι της χώρας που λέγεται Ζεμπύ (υ κλειστό επί το Γαλλικόν) και με την φροντίδα της κυρίας Ανδρονίκης.

Η Μεγάλη Εβδομάδα του 2015 ήταν για μένα πολύ εντυπωσιακή εμπειρία. Όλα τα Εγκώμια ψάλλονταν πρώτα στα Ελληνικά (ναι, από τους μαύρους, ιερείς και λαϊκούς) και μετά στα Γαλλικά, σε κατά την γνώμη μου κακή μετάφραση! Για πρώτη φορά στην ζωή μου κουβάλησα Επιτάφιο και ήμουν κατασυγκινημένος. Στην εκκλησία αυτή ψάλλει συστηματικά μία Καμερουνέζα (χήρα Έλληνα) με τρόπο μοναδικό. Την ρώτησα αν έχει επαφές με Βυζαντινές χορωδίες στην Ελλάδα, αν γνωρίζει την χορωδία του Λυκούργου Αγγελόπουλου (συνεχίζει άραγε την λειτουργία της;), τίποτε απολύτως. Όλα μόνη της, αυτοδίδακτη. Κάτι σαν τη Μαρί Κερούζ. Στο Καμερούν..

Στην χώρα δεν υπάρχει ουσιαστικά Πολιτιστική ζωή οργανωμένη από το κράτος. Δεν υπάρχουν (πλέον) ούτε κινηματογράφοι. Και ναι, καλά το φανταστήκατε, δεν υπάρχει αίθουσα συναυλιών, δεν υπάρχει τίποτε. Ευτυχώς για κάποιους το κενό καλύπτεται υποτυπωδώς από τις εκδηλώσεις του Γαλλικού Ινστιτούτου Καμερούν (οι περισσότερες) και του Ινστιτούτου Γκαίτε (οι λιγότερες). Μετά, το χάος. Όμως οι Καμερουνέζοι (και οι 250 διαφορετικές εθνότητες) έχουν μεγάλη χαρά για την ζωή. Αυτό τους σώζει. Χορεύουν συνεχώς, με την παραμικρή ευκαιρία, σ' ένα καταιγισμό ρυθμών και ερωτισμού. Τα εκατομμύρια Καμερουνέζων των μεγάλων πόλεων συγκεντρώνονται στα μπαράκια να πιούν το εθνικό ποτό που είναι η μπύρα. Εθνικό σπορ είναι και η μοιχεία. Τεραστίων διαστάσεων. Με αποτελέσματα στην εξάπλωση του Έιτς αλλά και στην εμφάνιση από το πουθενά εξώγαμων τέκνων κατά συρροή. Πρέπει να μάθετε και το επόμενο απίστευτο. Εδώ,

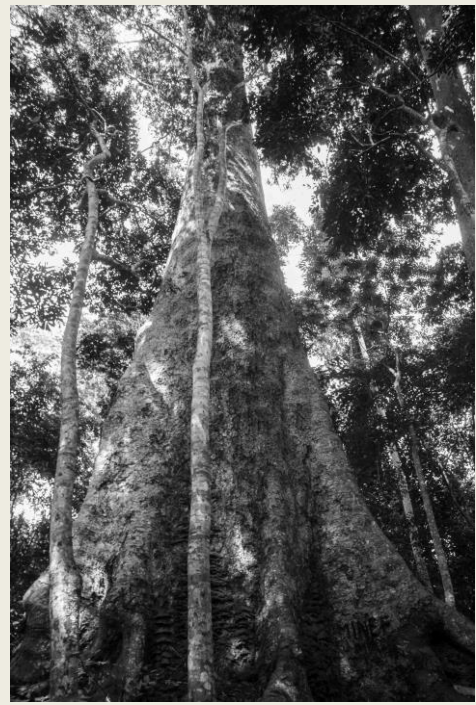
ακόμα και οι Χριστιανοί μπορούν να είναι πολύγαμοι! Αρκεί να παντρευτούν στο Δημαρχείο. Οπότε ο καθένας τους έχει 3-4 γυναίκες και γύρω στα 20 παιδιά. Από αυτά κάπου 7-8 πεθαίνουν σε βρεφική ή παιδική ηλικία χωρίς κανέναν να μάθει το γιατί και τα υπόλοιπα πορεύονται μέχρι να φτάσουν στο προσδόκιμο ζωής της χώρας που δεν είναι και από τα πιο λαμπρά.

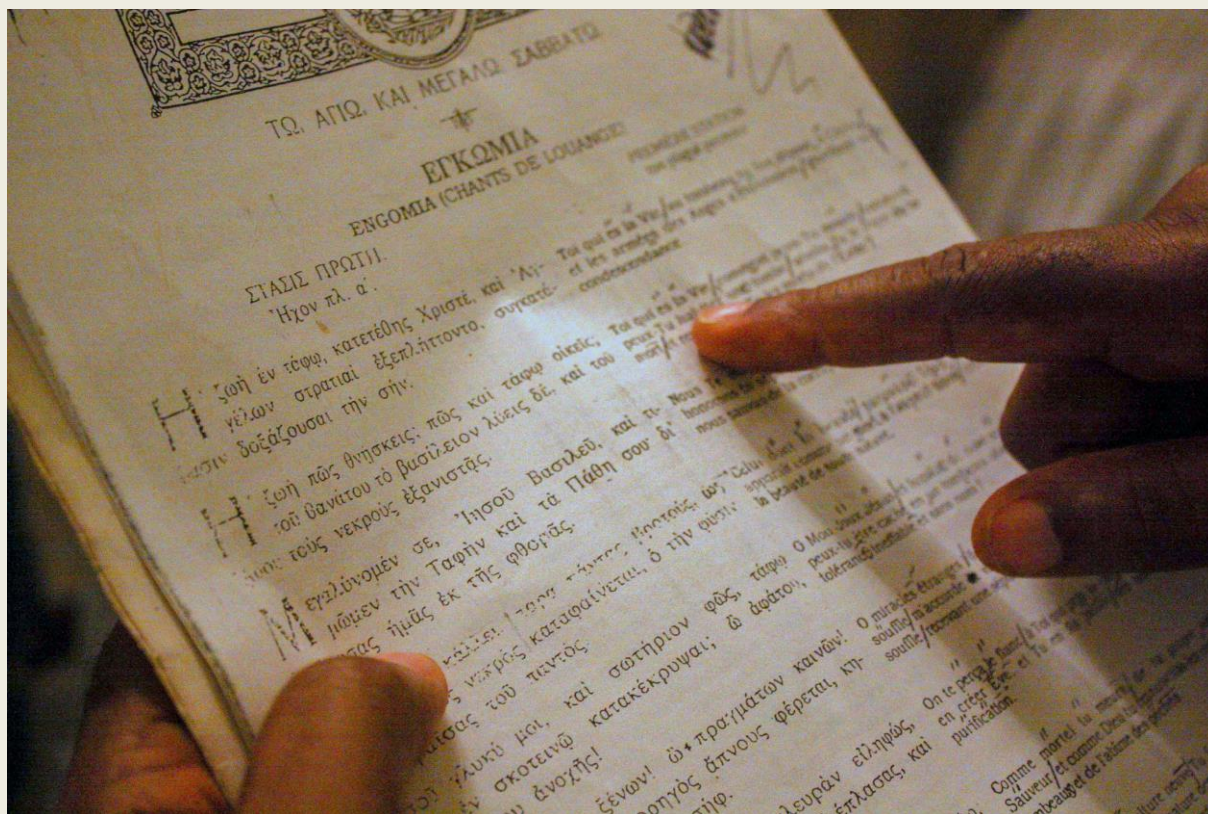
Με όλα αυτά που σας γράφω έχω αρχίσει να αντιλαμβάνομαι πως δεν ανταποκρίνομαι καθόλου σ' αυτό που μου ζητήσατε, δεν πειράζει όμως, τον πόνο μου βγάζω κι εγώ σε ευήκοα ώτα, κι αυτό με βοήθησε στο να σταματήσει το αρχικό τρέμουλο στα χέρια! Λοιπόν πρέπει να σας πω ότι από τότε που ήρθα στην χώρα έχω φωτογραφίσει αρκετά πράγματα, κυρίως εκδηλώσεις στα ευαγή ιδρύματα που σας προανέφερα, μερικές εκδρομές στην φύση με τα ποτάμια της και τα δάση της και τα κέντρα προστασίας πρωτεύοντων θηλαστικών, αλλά και μια εκδήλωση, μοναδική. Ένας αγώνας ποδοσφαίρου που οργανώθηκε προς τιμήν ενός λευκού από τους έφηβους μιας συνοικίας, μια Κυριακή πρωί, χωρίς αυτός να ξέρει τίποτα μέχρι την τελευταία στιγμή! Κι αυτό, για να του δείξουν την ευγνωμοσύνη τους για το ενδιαφέρον που τους είχε εκφράσει.. Φωτογράφισα Μουσουλμανικό γάμο καλεσμένος από τον αδελφό της νύφης. Ο γαμπρός δεν παρέστη, δεν ήταν απαιτητό! Ό,τι νομίζετε πως θα σας ενδιέφερε σας το στέλνω μ' όλη μου την αγάπη. Ελπίζω μέσω Ιντερνέτ να ανεβαίνουν σχετικά εύκολα, μολονότι εδώ η ταχύτητα Ιντερνέτ είναι αποκαρδιωτική.

Μου δίνετε κίνητρο να οργανώσω την σκέψη μου και να ασχοληθώ σοβαρά με τη διερεύνηση προβλημάτων της ζωής στο Καμερούν. Θα το κάνω με μεγάλη χαρά κι αυτό θα δώσει ακόμα μεγαλύτερο νόημα στην ζωή μου. Νομίζω πως σας κούρασα γι αυτό σπεύδω να τελειώσω και να ανανεώσω το ραντεβού μας για το συντομότερο δυνατόν. Σας ευχαριστώ πολύ πολύ και προσδοκώ νέα σας.

Γιάννης Παπακωνσταντίνου,
Γιαουντέ 4 Δεκ. 2015

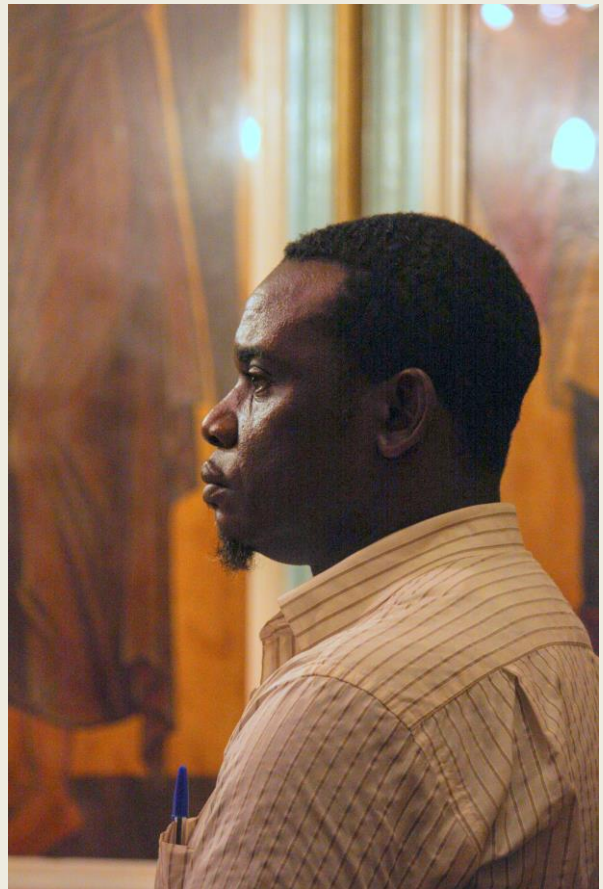
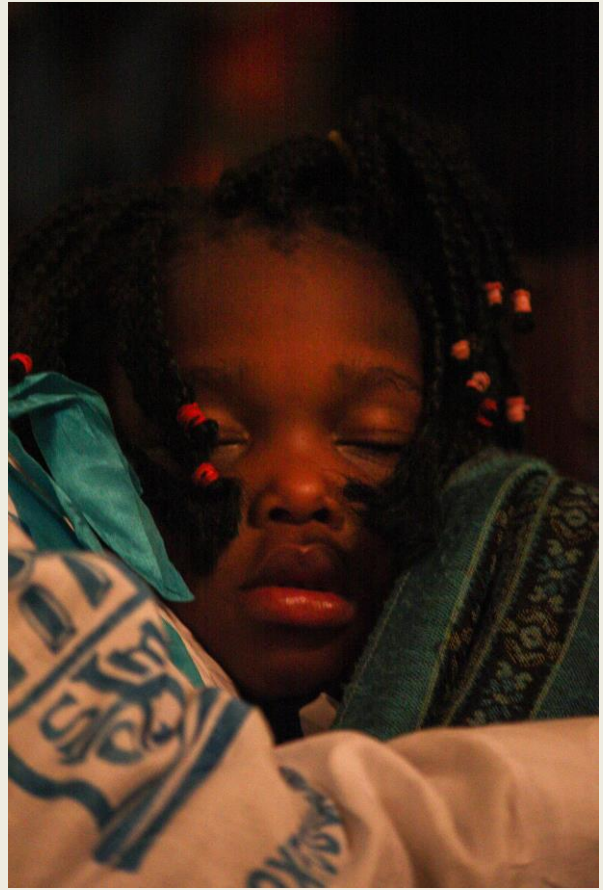
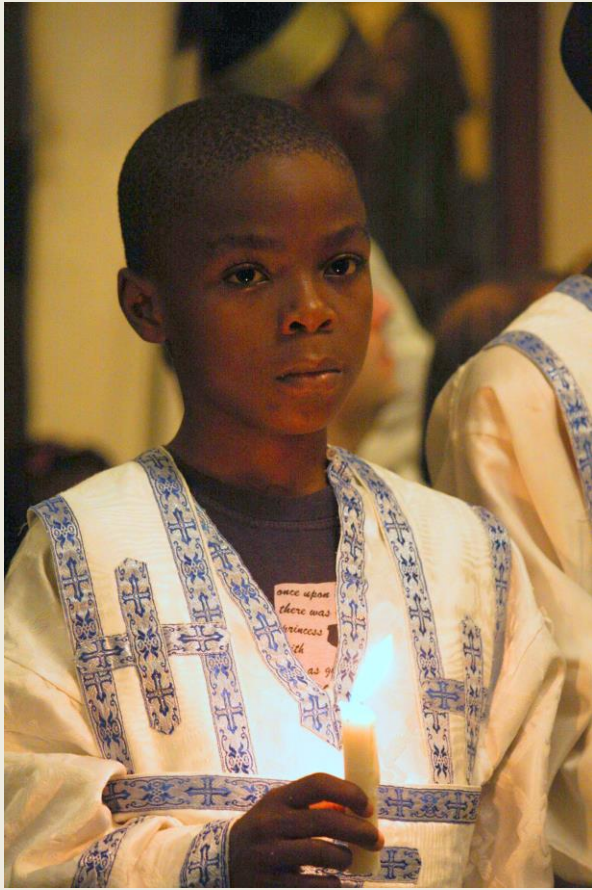
Σημείωση. Προσθέσαμε εδώ τις φωτογραφίες του ΓΠ από την Ορθόδοξη Εκκλησία: Μεγάλη Παρασκευή 10 Απριλίου του 2015, που αναφέρεται στην επιστολή, και δύο χάρτες από το Ιντερνέτ, που σίγουρα βοηθούνε. Περισσότερες φωτ θα δείτε στην Ιστοσελίδα μας apan.gr, όπου θα δημοσιεύσουμε και άλλο φωτογραφικό υλικό από αυτό που μας έχει σταλεί. Περιμένουμε κι άλλες ανταποκρίσεις από το Καμερούν. Οι γνώσεις μας για την Αφρική αντιπροσωπεύουν μία τεράστια μαύρη τρύπα. Να πούμε ακόμα ότι οι πρώτοι Δυτικοί που έφτασαν στις ακτές του Καμερούν ήταν οι Πορτογάλοι το 1472. Αρχίζει η άγρια –και άγνωστη στους περισσότερους– εποχή της Αποικιοκρατίας.

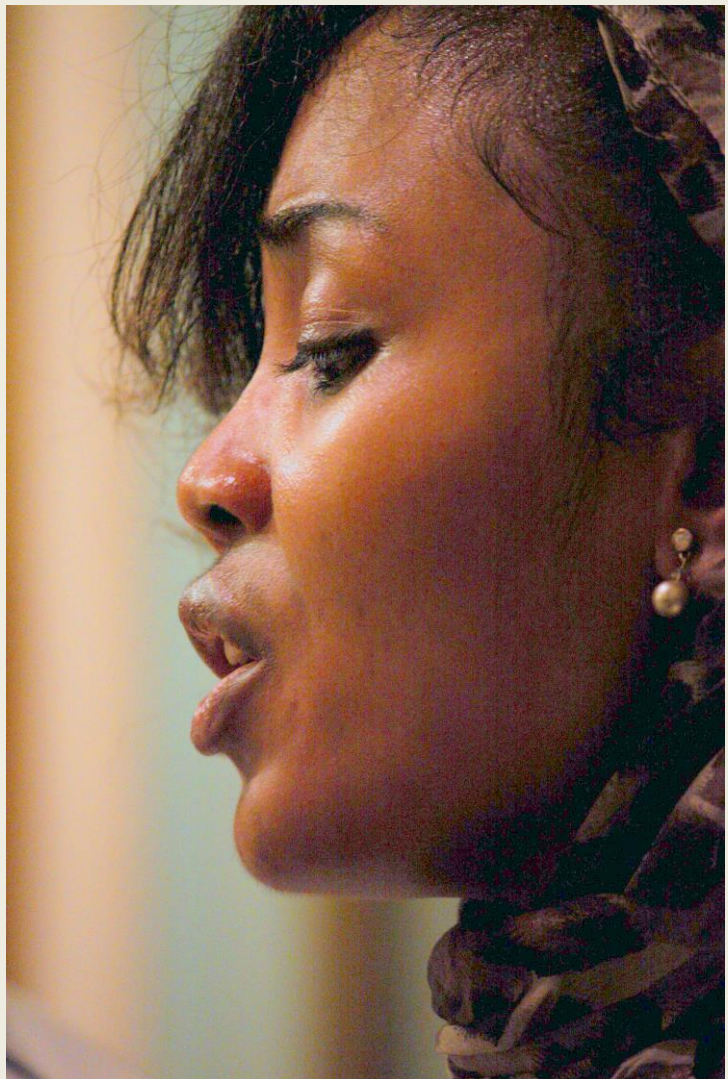

© Γιάννης Παπακωνσταντίνου,
Γιαουντέ 10/4/2015

www.apan.gr